

18.05.2022

Ärende/18

§ 121

Ledamoten Seida Sohrabis motion om att utöka antalet sopkärl på livliga rekreationsplatser

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet förslag av ordföranden.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite
- 2 Roska-astioiden määrä ja koko
- 3 Puhtaanapitokulut 2018-2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Seida Sohrabi och 21 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ökar antalet sopkärl på livliga rekreationsområden, såsom på Blåbärslandet, i synnerhet under sommarsäsongen.

Sopkärlens placering och egenskaper

I Helsingfors placeras sopkärlen utgående från en nätverksgranskning på stadsnivå. I granskningen ägnas uppmärksamhet åt sopkärlen vid centrala farleder, öppna platser, vistelseområden och funktionella områden och deras placering, avstånd från varandra och kärlets storlek. Staden strävar efter att placera sopkärlen i områden där det är möjligt att tömma dem året om. Underhållet av allmänna områden inom stadsmiljösektorn lägger till och tar bort sopkärl på basis av invånarsponsen och på förslag av entreprenörer och beställare av underhåll i områdena.

Hur kärlden töms påverkar placeringen av och storleken på kärlden. Avfallsbilar med lyftanordning kräver att farlederna har en viss lastförmåga och bredd, vilket ska beaktas i placeringen av djupa behållare och övriga sopkärl som töms med lyftanordning. Därför placeras ofta mindre sopkärl, som kan tömmas för hand, i parkområden.

Sopkärlden är inte engångsinvesteringar utan efter anskaffningen behövs resurser för att tömma, upprätthålla och reparera det utvidgade nätverket. Antalet sopkärl i allmänna områden och sopkärldens olika volymer framgår av bilaga 2.

Vid stadsmiljösektorns underhåll av allmänna områden har det sedan länge satsats på soldrivna smarta sopkärl varav en del pressar ihop soporna i sopkärlden, vilket möjliggör en större avfallskapacitet och mindre frekvent avfallshämtning. Dessutom har staden använt tillfälliga säsongssopkärl som ställs ut på grönområden vid behov för att underlätta renhållningen på sommaren. Största delen av sopkärlden har placerats på centrala grönområden i innerstaden. Sopkärlden har även flyttats enligt behov från ett objekt till ett annat under säsongen. Under de livligaste tiderna beställer staden också tilläggsstädningar av entreprenörer som är verksamma i området enligt behov. Det här gäller särskilt parker i centrum, men även övriga grönområden där användningsgraden är stor.

Coronapandemin har medfört ett behov av tilläggsstädningar i staden. Av jämförelsen mellan renhållningskostnader för allmänna områden under åren 2018–2021 framgår indelningen och utvecklingen av kostnader enligt funktioner (bilaga 3).

Med tanke på den kommande sommaren vill man säkerställa renhållningens nivå genom att se till att det finns ett tillräckligt antal tilläggs-sopkärl. De beställare som ansvarar för underhållet av grönområden följer upp situationen tillsammans med de entreprenörer som är verksamma i området och nya sopkärlden ställs ut enligt behov. Det är dock skäl att notera att detta har en direkt kostnadseffekt.

Blåbärslandet

Blåbärslandet nämns i motionen som ett exempel på ett grönområde som lätt blir nedskräpat på sommaren. Från våren till hösten samlas många människor i området vilket ökar nedskräpningen av områdets klippor och ängsnätverk. Storleken på områdets nuvarande kärl varierar mycket, vilket orsakar utmaningar för renhållningen.

Blåbärslandet har redan under de tidigare åren försetts med smarta sopkärl som pressar ihop soporna. Antalet smarta sopkärl kommer att ökas avsevärt i området i år. Samtidigt utreds placeringen av de nuvarande sopkärlden och huruvida de kan bytas ut mot större sopkärl inom

18.05.2022

Ärende/18

ramen för underhållets resurser. I detta sammanhang utreds även om det går att placera djupa behållare i området. Användning av dem i området begränsas av att marken på Blåbärslandet är klippig.

Åtgärder för att hindra nedskräpning

Inom stadsmiljösektorn fortsätter arbetet för en trivsam och ren stadsmiljö. Stadsmiljösektorns miljötjänster bereder ett handlingsprogram för att begränsa nedskräpning. Dessutom främjas talkoverksamhet på stränder och i grönområden genom att samordna volontärverksamheten. Vid Helsingfors stad fungerar ca tusen parkfaddrar. Parkfaddersverksamhet är frivilligverksamhet som sker i allmänna områden och som i huvudsak koncentrerar sig till grönområden och deras underhåll. Den vanligaste uppgiften som parkfaddern utför är att samla skräp i allmänna områden.

Det räcker inte att säkerställa tjänster och en tillräcklig kapacitet om skräp inte kastas i de kärl som är avsedda för dem. Därför är det viktigt att föra en öppen diskussion om principerna för användning av allmänna områden och att även lyfta fram användarnas ansvar utöver stadens ansvar.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Seida Sohrabin aloite
- 2 Roska-astioiden määrä ja koko
- 3 Puhtaanapitokulut 2018-2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

18.05.2022

Ärende/18

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 311

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.03.2022 § 149

HEL 2021-011573 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Roska-astiat yleisillä alueilla

Helsingin kaupungin kaupunkitilaohje ja sen sisältämä kaupunkikalusteohje toimivat kalusteiden ja varusteiden, kuten roska-astioiden, osalta suunnittelua ja hankintoja ohjaavana tekijänä. Kaupunkitilaohjeessa on määritelty Helsinki-ilme, joka välittyy julkisessa ulkotilassa yhteisesti sovittujen materiaalien, kalusteiden ja varusteiden sekä tyyppiratkaisujen käytön myötä. Ratkaisuilla tuetaan alueiden toiminnallisuutta, turvallisuutta ja korkeaa laatutasoa. Helsingin julkisen ulkotilan kalustemallisto tuo kaupunkiin yhtenäisen ja tunnistettavan Helsinki-ilmeen. Ilmettä luovat muotoilu, materiaalit ja pintakäsittely sekä värit. Laadukas kalustevalikoima parantaa kalusteiden hankinnan, käytön sekä ylläpidon tarkoituksenmukaisuutta ja taloudellisuutta. Ohjeiden mukaisissa roska-astioissa huomiota on kiinnitetty erityisesti esteettömyyteen, käytettävyyteen ja hygieenisyyteen.

Helsingissä roska-astioiden sijoittelua tarkastellaan koko kaupungin osalta verkostotarkasteluna. Tarkastelussa kiinnitetään huomiota keskeisten kulkuväylien, aukoiden, oleskelualueiden ja toiminnallisten alueiden roska-astioiden sijoitteluun, niiden etäisyyteen toisistaan sekä astioiden kokoon. Erityisesti yleisille alueille sijoitettavien roska-astioiden sijoitteluun ja kokoon vaikutetaan puisto- ja katusuunnittelu-

vaiheessa. Suunnitelmissa tarkastellaan ihmisten kulkusuuntia, liikkumisen solmukohtia ja oleskeluun tarkoitettujen alueiden sijaintia. Kunnossapidon toimesta roska-astioita lisätään ja poistetaan saatujen asukaspalautteiden, kunnossapidon tilaajien sekä alueilla toimivien urakoitsijoiden ehdotusten pohjalta. Vuonna 2021 kunnossapito tilasi uusia roska-astioita viher- ja katualueille 628 172 eurolla.

Roska-astioiden sijoitteluun ja kokoluokan valintaan vaikuttavat astioiden vaatimat tyhjennystavat. Suurikokoisten roska-astioiden tyhjentäminen vaatii raskaampaa kalustoa. Syvässäiliöiden ja muiden nostimella tyhjennettävien roska-astioiden sijoittelussa tulee huomioida jäteautojen edellyttämät käytävien kantavuudet ja leveydet. Tämän seurauksena puistoalueilla käytetään useimmiten pienempiä roska-astioita, joiden tyhjentäminen tehdään käsityönä. Käsityönä tehtävissä tyhjenysnostoissa tulee huomioida työsuojelumääräykset. Keskeisimmillä puistoalueilla roska-astioiden tilavuuskapasiteetti on jo hyvin suuri, esimerkiksi Sinebrychoffin puiston kapasiteetti on 20 000 litraa. Aina ongelma ei johdu kapasiteetissä vaan siitä, että roskat eivät päädy astioihin.

Suurin osa viheralueiden käytäväverkosta ei ole talvihoidon piirissä. Tämä tarkoittaa puhtaanapidon kannalta konkreettisesti sitä, että astioita ei päästä talvella tyhjentämään. Roska-astioita pyritään sijoittamaan alueille, joissa niiden tyhjentäminen on mahdollista ympäri vuoden. Myös viheralueiden käytäväverkostolla talvisin kulkeva laaja latuverkosto asettaa astioiden sijoittelulle rajoituksia.

Roska-astiat eivät ole kertainvestointeja. Hankinnan jälkeen resursseja tarvitaan kasvaneen verkoston tyhjentämiseen, huoltoon ja korjaukseen. Yleisillä alueilla sijaitsevien roska-astioiden määrät ja astioiden eri tilavuudet käyvät ilmi liitteestä 2.

Kaupunkiympäristön toimialan hallinnoimien ja kunnossapitämien roska-astioiden verkostoa täydentävät lisäksi kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan hallinnoimat roska-astiat. Muiden toimialojen astioiden määrä ja sijaintitiedot eivät sisälly esityksen tietoihin.

Pakkaavat roska-astiat, väliaikaiset roska-astiat, lisäsiivoukset

Yleisten alueiden kunnossapidossa on jo vuosia panostettu aurinkoenergialla toimiviin älyroska-astioihin, joita yleisillä alueilla on nykyään jo 221 kappaletta. Nämä astiat eivät ole kaupungin omaisuutta, vaan ne vuokrataan kuukausihintaan puitesopimustoimittajilta. Sopimukseen sisältyy astian huolto ja toimitus tilaajalle. Astioiden tyhjennyksistä vastaa alueella toimiva urakoitsija. Osa aurinkoenergian voimin toimivista roska-astioista puristaa roskat astian sisällä mahdollistaen suuremman jä-

tekapasiteetin ja harvemmat jätekeräysvälit. Yleisillä alueilla on tällä hetkellä kahden eri toimittajan älyroska-astioita: Bigbelly älyroska-astioita ja Lehtovuoren Citysolar astioita.

Väliaikaisia, alueelle tarvittaessa tuotavia kausiroska-astioita viheralueilla on käytetty jo vuosia helpottamaan kesäkauden puhtaanapitoa. Vuonna 2021 puistoissa ympäri Helsinkiä oli yhteensä 74 väliaikaista astiaa, joista 68 kpl on 3m³, 6 kpl 2m³-astioita. Suurin osa astioista sijoitettiin kantakaupungin keskeisille viheralueille. Lisäksi astioita oli kantakaupungin ulkopuolelle muun muassa Käpylässä, Pukinmäessä, Hattialassa ja Mustikkamaalla. Osassa puistoista astioita on ollut useampia. Vuonna 2021 kunnossapito tilasi kausiroska-astioita ja niiden tyhjennyksiä noin 200 000 eurolla. Astioita on myös tarpeen mukaan siirretty kesken kauden kohteiden välillä. Tulevaa kesää ajatellen pyrimme varmistamaan puhtaanapidon tason huolehtimalla, että meillä on käytettävissä riittävä määrä lisäroska-astioita. Viherkunnossapidosta vastaavat tilaajat seuraavat tilannetta alueilla toimivien urakoitsijoiden kanssa ja roska-astioita lisätään tarpeen mukaan. Toki tällä on suora kustannusvaikutus.

Vilkkaimpina aikoina, varsinkin keskustan puistoihin, mutta myös muualla sijaitseviin, suuren käyttöpaineen alaisiin viheralueisiin tilataan lisäsiivouksia alueilla toimivilta urakoitsijoilta tarpeen mukaan. Esimerkiksi parikymmentä kantakaupungin käytetyintä puistoa on kesäisin viikonloppusiivouksen piirissä. Suosituissa puistoissa siivous ja roska-astioiden tyhjennys tehdään arkisin yleensä kerran päivässä. Enimmillään siivousta on jouduttu tekemään kahdesti päivässä muun muassa Esplanadin puistossa.

Useamman vuoden jatkunut korona on aiheuttanut lisäsiivoustarpeita kaupungissa. Yleisten alueiden puhtaanapitokustannusten vertailu vuosilta 2018-2021 avaa kustannusten jakautumista ja kehittymistä toiminnoittain (liite 3). Puistoalueiden puhtaanapidon kustannuksiin sisältyy myös laittomien kaatopaikkojen ja yleisötapahtumien siivous sekä merivesialueiden puhtaanapito. Katujen puhtaanapito tehdään pääosin koneellisesti. Se käsittää suurelta osin katualueiden pesut sekä harjauksen, jonka yhteydessä kaduilla oleva irtoroska poistuu. Keskustassa katujen puhtaanapito kuuluu alueen kohdalla sijaitsevan kiinteistön vastuulle. Tapauskohteisesti, esimerkiksi suurten lasisirumäärien tai muiden erityisten tarpeiden vaatiessa rakentamispalveluliikelaitos Stara on tehnyt näillä alueilla puhtaanapitoa.

Mustikkamaa

Mustikkamaan roskaisuus ja roska-astioiden riittävyys mainitaan aloitteessa yhtenä esimerkkinä roskaisista viheralueista. Alueella pidetään

keväästä syksyyn paljon juhlia, joka lisää hyvin paljon alueen kallioiden ja niittyverkoston roskaisuutta. Alueen nykyiset astiat ovat hyvin erikoisia, joka aiheuttaa puhtaanapidolle omia haasteita. Alueelle on jo aikaisempina vuosina lisätty pakkaavia älyroska-astioita. Näiden pakkaavien älyroska- astioiden määrää tullaan alueella tänä vuonna lisäämään merkittävästi. Samalla nykyisten roska-astioiden sijoittelua ja vaihtoa suurempiin astioihin mietitään kunnossapidon resurssien puitteissa. Tässä yhteydessä selvitetään myös voiko alueelle lisätä syvässäilyliöitä, joiden käyttöä alueella rajaa Mustikkamaan maapohjan kalliisuus. Syvässäilyliöt vaativat nimensä mukaisesti myös maanalaista syvyyttä yli 1,5m, mikä rajoittaa niiden käyttömahdollisuutta.

Kaupunkiympäristön toimialalla on tehty ja tehdään tulevaisuudessakin töitä viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta. Ympäristöpalveluissa on valmisteltu roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelma, vapaaehtoistyön koordinoinnilla edesautetaan talkoiden järjestämistä rannoilla ja viheralueilla. Helsingin kaupungilla toimii noin tuhat puistokummiä. Puistokummitoiminta on yleisillä alueilla tapahtuvaa vapaaehtoistoimintaa, joka keskittyy pääasiassa viheralueisiin ja niiden kunnossapitoon. Yleisin puistokummin suorittaman tehtävä on roskien keruu yleisiltä alueilta.

Yksin palveluiden ja riittävän kalustemäärän varmistaminen ei kuitenkaan riitä, vaan lisäksi olisi tärkeää käydä avointa keskustelua yleisten alueiden käytön periaatteista. Kaupungin vastuiden lisäksi tulisivat nostaa esille myös käyttäjien vastuu.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Susanna Hytti, projektinjohtaja: 310 39451
susanna.hytti(a)hel.fi